

Huvudman

Göteborgs kommun
grundskola@grundskola.goteborg.se

Beslut

Datum 2025-04-04

Dnr SI 2023:9615

Sida 1 (8)

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Ånässkolan i Göteborgs kommun; nu fråga om uppföljning av beslut den 22 mars 2024

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Göteborgs kommun att senast **fredag den 19 september 2025** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande särskilt stöd. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Göteborgs kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Göteborgs kommun ska vidta följande åtgärder gällande särskilt stöd

1. Se till att rektor, för det fall det är aktuellt utifrån elevs stödbehov, fattar beslut om åtgärder i fritidshemmet. (3 kap. 9-10 §§ skollagen)
2. Se till att rektor, för det fall det är aktuellt utifrån elevs stödbehov, fattar beslut om placering i särskild undervisningsgrupp för elever i enlighet med författningarnas krav (3 kap. 9 och 11 §§ och 29 kap. 10 § skollagen).

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser åtgärder för att motverka kränkande behandling samt extra studietid.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till dokument.goteborg@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 2320, 403 15 Göteborg. Hänvisa till

Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr SI 2023:9615) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har våren 2024 genomfört en tillsyn av Ånässkolan i Göteborgs kommun. Tillsynen har omfattat bestämmelser gällande särskilt stöd, åtgärder för att motverka kränkande behandling, extra studietid, studiero, ordningsregler, rutiner för hantering av mobiltelefoner, disciplinära åtgärder och utredning av ordningsstörande beteende.

Skolinspektionen har den 22 mars 2024 beslutat att förelägga Göteborgs kommun att senast den 20 september 2024 vidta åtgärder för att avhjälpa brister rörande särskilt stöd, åtgärder för att motverka kränkande behandling samt extra studietid.

Göteborgs kommun har den 20 september 2024 inkommit med en redovisning av vidtagna åtgärder med anledning av föreläggandet. Vidare har huvudmannen, efter en begäran från Skolinspektionen, inkommit med en komplettering den 6 februari 2025.

Skolinspektionen har i nu aktuellt ärende tagit ställning till om Göteborgs kommun har följt föreläggandet samt om påtalade brister har avhjälpats.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen konstaterade i tidigare beslut att det fanns brister i skolenhetens arbete med att utreda och vidta åtgärder för att tillgodose elevers behov av särskilt stöd, att fatta beslut om särskilda stödåtgärder samt att utvärdera dessa stödåtgärder vad gäller de elever som var placerade i den särskilda undervisningsgruppen Studion på Ånässkolan.

Huvudmannen har i sin redovisning kommit in med flera beslut om placering i särskild undervisningsgrupp, beslut om anpassad studiegång, utvärderingar av åtgärdsprogram, utvärderade åtgärdsprogram samt

exempel på hur åtgärdsprogram skrivs efter uppdaterad rutin. Besluten är fattade av rektor. Efter begäran om komplettering har huvudmannen även inkommit med aktuella åtgärdsprogram samt den senaste utredningen gällande särskilt stöd avseende fem specifika elever som vid tidpunkten för Skolinspektionens besök på skolan var placerade i den särskilda undervisningsgruppen Studion. Av utredningarna framkommer i flera fall att aktuell elev har behov av stöd "i alla sociala sammanhang" respektive "så väl under skoldag som på raster och fritids, vilket är svårt i den ordinarie skolans lärmiljö". Flera av de aktuella eleverna har placering i särskild undervisningsgrupp som enda åtgärd i åtgärdsprogrammet och ingen av eleverna har åtgärder under tiden i fritidshemmet. Besluten gällande fortsatt placering i Studion har fattats av biträdande rektor.

Rättslig reglering

Av 2 kap. 34 § skollagen framgår att huvudmannen ska se till att all personal i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för enligt denna lag har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet.

Av 3 kap. 7 § skollagen framgår att om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggingsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen enligt 5 §, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövligt.

Av 3 kap. 9 § skollagen framgår att ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Rektorn får inte överlåta sin beslutanderätt till någon annan om beslutet innebär att särskilt stöd ska ges i en annan elevgrupp eller enskilt enligt 11 §, i form av distansundervisning och annan undervisning enligt 11 a §, eller i form av

anpassad studiegång enligt 12 §. Om en utredning enligt 7 § visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas.

Av 3 kap. 10 § skollagen framgår att för en elev i grundskolan ska det särskilda stödet ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att uppfylla de betygskriterier som minst ska uppfyllas.

Av 3 kap. 11 § skollagen framgår att om det finns särskilda skäl, får ett beslut enligt 9 § för en elev i grundskolan, innebära att särskilt stöd ges enskilt eller i annan undervisningsgrupp (särskild undervisningsgrupp) än den som eleven normalt hör till.

Av 3 kap. 12 § skollagen framgår att om det särskilda stödet för en elev i grundskolan inte i rimlig grad kan anpassas efter elevens behov och förutsättningar, får ett beslut enligt 7 § innebära avvikelser från den timplan samt de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen (anpassad studiegång). I grundskolan, specialskolan och sameskolan ska den anpassade studiegången utformas så att eleven så långt som möjligt får förutsättningar att nå behörighet till gymnasieskolans nationella program. Rektorn ansvarar för att en elev med anpassad studiegång får en utbildning som så långt det är möjligt är likvärdig med övrig utbildning i den aktuella skolformen.

Skolinspektionens bedömning

Utredning av elevernas behov av stöd och beslut om särskilda stödåtgärder

Av inkommen dokumentation framkommer inte annat än att samtliga granskade elever har utredningar av elevernas behov av särskilt stöd. Det framkommer också att beslut om åtgärdsprogram har fattats, för det fall det varit aktuellt utifrån elevs stödbehov. Av åtgärdsprogrammen framgår åtgärdernas innehåll och omfattning. Skolinspektionen bedömer därmed att huvudmannen har vidtagit tillräckliga åtgärder för att avhjälpa bristerna avseende att elever i den särskilda undervisningsgruppen ska ha en utredning av elevens behov av särskilt stöd och avseende att beslut om att utarbeta eller inte utarbeta åtgärdsprogram fattas efter att utredningen färdigställts.

Skolinspektionen bedömer dock att det fortfarande finns brister i skolans arbete med åtgärdsprogram i övrigt.

Skolinspektionen har tagit del av separata beslut om placering i särskild undervisningsgrupp och anpassad studiegång som är fattade under vårterminen respektive höstterminen 2024. Dessa beslut har fattats av rektor. Gällande de åtgärdsprogram som upprättats i januari 2025

avseende elevers fortsatta placering i särskild undervisningsgrupp, som Skolinspektionen tagit del av genom begärd komplettering, konstateras att dessa fattats av biträdande rektor. Det är dock *rektor* som ska besluta om placering i särskild undervisningsgrupp och inte – som i detta fall – *biträdande rektor*. Detsamma gäller beslut om enskild undervisning och anpassad studiegång, där besluten ska fattas inom ramen för ett åtgärdsprogram, där rektor inte får delegera beslutet. Eftersom åtgärden kan överklagas särskilt kan även ett separat beslut om placering i särskild undervisningsgrupp och/eller enskild undervisning eller anpassad studiegång fattas, men respektive åtgärd ska oavsett finnas beskriven i elevens åtgärdsprogram. Det faktum att det är biträdande rektor som fattat beslut om fortsatt placering i särskild undervisningsgrupp utgör en brist.

Av utredningen i ärendet framgår vidare att det finns elever som är placerade i den särskilda undervisningsgruppen Studion och alltså har mycket ingripande stödåtgärder under skoltid, men som, trots Skolinspektionens påpekande i tidigare beslut, fortfarande saknar detta stöd under tiden i fritidshemmet. Trots att det av flera stödutredningar framgår att eleverna har behov av stöd i *alla* sociala sammanhang, och i något fall explicit under tiden i fritidshemmet, är det inget av åtgärdsprogrammen för dessa elever som innehåller åtgärder för tiden i fritidshemmet. Även detta utgör en brist.

Uppföljning och utvärdering

Vad gäller uppföljning och utvärdering av åtgärdsprogram konstaterar Skolinspektionen att Göteborgs kommun följt upp och utvärderat beslutade åtgärdsprogram under höstterminen 2024. Skolinspektionen bedömer därmed att huvudmannen har vidtagit tillräckliga åtgärder för att avhjälpa bristen i denna del.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Göteborgs kommuns verksamhet vid Ånässkolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller särskilt stöd. Det finns därför skäl att förelägga Göteborgs kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden utan konstaterade brister

Åtgärder för att motverka kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen konstaterade i tidigare beslut att det fanns brister i skolans arbete med att säkerställa att lärare känner till att de har en skyldighet att agera och anmäla när de får kännedom om att elever anser sig ha blivit utsatta för kränkande behandling.

Huvudmannen har i sin redovisning angett att samtlig personal fått ta del av en föreläsning gällande skollagens bestämmelser om kränkande behandling, diskriminering och trakasserier. Skolans rutin för hantering av kränkande behandling har också uppdaterats och en systematik har skapats gällande återkoppling i dessa ärenden.

Rättslig reglering

Av 1 kap. 5 § skollagen framgår att var och en som verkar inom utbildningen ska främja de mänskliga rättigheterna och aktivt motverka alla former av kränkande behandling.

Av 6 kap. 5 § framgår att huvudmannen ansvarar för att personalen fullgör de skyldigheter som anges i detta kapitel, när den handlar i tjänsten eller inom ramen för uppdraget.

Av 6 kap. 7 § skollagen framgår att huvudmannen ska se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling.

Av 6 kap. 8 § skollagen framgår att huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Av 6 kap. 10 § skollagen framgår att en lärare och annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i

förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Av 2 § förordning [2006:1083] om barns och elevers deltagande i arbetet med en plan mot kränkande behandling framgår att en plan mot kränkande behandling ska upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna vid den verksamhet som planen gäller för.

Av Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 22), framgår bland annat att alla som arbetar i skolan aktivt ska motverka diskriminering och kränkande behandling av individer eller grupper. Lärare ska uppmärksamma och i samråd med övrig skolpersonal vidta nödvändiga åtgärder för att förebygga och motverka alla former av diskriminering och kränkande behandling.

Skolinspektionens bedömning

Mot bakgrund av ovan redovisade omständigheter bedömer Skolinspektionen att Göteborgs kommun har vidtagit åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Extra studietid

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen konstaterade i tidigare beslut att skolan inte uppfyllde författningarnas krav på att erbjuda elever i årskurs 4-6 extra studietid till en omfattning av minst två timmar per vecka. Skolinspektionen förelade därför huvudmannen att se till att skolan erbjuder extra studietid i enlighet med författningarnas krav.

Huvudmannen har i sin redovisning angett att eleverna i årskurs 4-6 nu har tid inlagd i schemat för att kunna delta på den extra studietiden. Av inkomna klassscheman framkommer att samtliga klasser i årskurs 4-6 erbjuder två timmar extra studietid per vecka.

Rättslig reglering

Av 10 kap. 5 a § skollagen framgår att elever i årskurs 4-9 ska erbjudas att frivilligt delta i undervisning i form av extra studietid. Erbjudandet ska omfatta minst två timmar per vecka. Undervisningen ska anordnas under eller i direkt anslutning till skoldagen vid den skolenhet eleven tillhör.

Skolinspektionens bedömning

Mot bakgrund av ovan redovisade omständigheter bedömer Skolinspektionen att Göteborgs kommun har vidtagit åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

X Anna Hultgren

Beslutsfattare
Signerat av: Anna Hultgren

X Miriam Werlinder

Föredragande
Signerat av: Miriam Werlinder